

РЕШЕНИЕ

№ 400

София, 13 февруари , 2015 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, II наказателно отделение, в съдебно заседание на 12 ноември, две хиляди и четиринадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Юрий Кръстев

ЧЛЕНОВЕ: Теодора Стамболова

Галина Захарова

при участието на секретаря Кр. Павлова
и в присъствието на прокурора А. Лаков
изслуша докладваното от председателя (съдията) Ю. Кръстев
наказателно дело № 1249/2014 година.

Производството по чл. 346 и следващите НПК, е образувано по жалба на подс. М. М. Т. от [населено място], обл. С., против въззивно решение на Софийския апелативен съд, НО, 5-ти състав, постановено по внохд № 354/2014 г. Твърди се, че съдебният акт е постановен в нарушение на закона, при допуснати съществени процесуални нарушения, а наложеното наказание – явно несправедливо. Исканията са за отмяна на решението и оправдаване на подсъдимия, за връщане на делото за ново разглеждане, за намаляване размера на наложеното наказание.

Представителят на Върховната касационна прокуратура счита жалбата за неоснователна.

Върховният касационен съд, в пределите на касационната проверка по реда на чл. 347, ал. 1 НПК, за да се произнесе съобрази следното:

С решение № 231/25.06.2014 г., Софийският апелативен съд, наказателно отделение, 5-ти състав, е изменил присъда № 291/19.10.2012 г., постановена по нохд № 4838/2011 г., на Софийски градски съд, наказателно отделение, 23-ти състав, като е намалил размера на наложеното, на подс. М. М. Т. наказание „лишаване от свобода”, от четири на три години.

Потвърдил е присъдата в останалата ѝ част.

По жалбата:

Преди всичко и на първо място следва да се отбележи, че касационната проверка не е аналогична по съдържание и резултат на въззивната, тъй като не може да установява нови фактически положения и въз основа на тях да пререшава делото. От правомощията на съда, уредени в чл. 354 НПК произтича, че той е призван като последна, висша инстанция да осъществява контрол върху процесуалната и материално – правната законосъобразност на оспорения съдебен акт. И това е напълно естествено, защото следва духа на чл. 124 от Конституцията на Република България.

По принцип касационната проверка не е всеобхватна и служебна, а се ограничава в рамките на правната проблематика, поставена писмено от жалбоподателя, какъвто е случая по настоящото дело. В интерес на правосъдието отклонения от този принцип са допустими само при установяване на фрапантно несъобразяване с процесуалната форма или грубо нарушаване на закона в рамките на фактическите констатации на въззивния съд, довели до накърняване на основни права на страните. Затова и по настоящото дело, касационната проверка не може да излиза извън рамките на доводите по касационната жалба.

В случая, жалбоподателят е релевирал три касационни основания – нарушение на закона, съществено нарушение на процесуалните правила и явна несправедливост на наложеното наказание. В подкрепа на основанието по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК, е отбелязано в жалбата и допълнението към нея, че порочната процесуална дейност на въззивният съд по оценка на релевантните факти, е довела до нарушение на материалния закон, във връзка с формираните правни изводи за виновност на подсъдимия по повдигнатото му обвинение. В тази връзка се възпроизвеждат фактите според неговата версия, която е била отхвърлена и от второинстанционният съд. На тази основа се поддържа, че въззивният съдебен акт следва да бъде отменен.

Такъв подход е недопустим, защото както бе посочено по – горе, пред настоящата инстанция страните могат да поставят въпроса за точното прилагане на материалния закон, само в рамките на фактическите положения, установени от въззивния съд. След като последният е приел, че обвиненията са доказани до изискваната от процесуалния закон степен за несъмненост, това негово заключение може да се проверява по касационен ред само в контекста на спазване на процесуалните правила. Като страна в съдебната фаза на наказателния процес подсъдимият би могъл да се позовава, че правото му да участва в процеса на събиране на доказателствата е било ограничено, че съдебният акт е постановен върху ненадлежно събрана доказателствена основа. В жалбата има такива твърдения. Редът за събиране и проверка на доказателствата обаче е спазен. Не е било ограничено правото му да предлага свой анализ на доказателствените материали, въпреки че в състезателния процес той никога не може да бъде обвързващ за съда. По настоящото дело, единствените касационни доводи на жалбоподателя, които могат да бъдат свързани с основанията по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, се състоят в критика на начина по който въззивният съд е формирал своето вътрешно убеждение относно правно – релевантните факти. В тази насока, в жалбата и допълнението към нея, се поставя въпроса за липсата на обективност, всестранност и пълнота в изследването на доказателствените материали, така както се изисква от принципите на чл. 14, ал. 1 НПК. На този въпрос следва да се даде отговор с настоящото касационно решение, като същевременно се има в пред вид, че по закон въззивната инстанция е последната, обвързана с процесуалното задължение да се произнесе по фактите и обстоятелствата включени в предмета на доказване. Настоящият състав не разполага с правомощието да установява нови положения, защото за разлика от предходните инстанции не провежда съдебно следствие и не оценява непосредствено доказателствените материали.

По настоящото дело първостепенна цел на обвинителната власт е да представи пред съда такива убедителни доказателства, които да го доведат до несъмнен отговор на въпроса извършил ли е или не престъпление подсъдимия Т.. Няма никакви правни основания настоящата инстанция да не се солидаризира с крайното заключение на въззивния съдебен състав, че тази цел е постигната.

Възраженията в жалбата, по същество се свеждат до твърдението за неправилна преценка на събраните доказателства и от там за незаконосъобразен извод, че подсъдимият не е осъществил състава на това престъпление. Твърди се, че е потвърдена виновността му, въпреки че не е бил снет депутатския му имунитет, че не е заемал отговорно служебно положение по смисъла на чл. 302, т. 1 НК, че не са приложени разпоредбите на чл. 55, ал. 1, т. 1 НК при определяне размера на наказанието.

При приетите за установени и от въззивният съд фактически положения, които не подлежат на касационен контрол, както бе посочено и по – горе, с оглед ограничителните основания по чл. 348 НПК, направените изводи, че обвинителната теза е доказана по несъмнен начин, тъй като безспорно установените факти по делото преценени поотделно и в съвкупност, и във взаимна логическа връзка са достатъчни и сигурни, за да обосноват еднозначни, изключващи всякакво съмнение осъдителни изводи, са напълно законосъобразни. В тази връзка, след пълна, подробна и точна преценка на данните от всички доказателствени средства, относими към главните факти от предмета на доказване в процеса, законосъобразно е било прието, че може да се направи еднозначен извод по отношение авторството на извършеното деяние, т. е. да се приеме, че обвинението е доказано по несъмнен начин, каквото е изискването на чл. 303, ал. 2 НПК. Следователно, вътрешното убеждение на съда, не се основава на произволно възприети фактически положения, а на сериозен и задълбочен анализ на доказателствата. В тази насока въззивният съд не може да търпи упрек, защото при условията на чл. 339, ал. 2 НПК и след анализ на данните от гласните доказателствени средства, писмени доказателства и експертни заключения, на които се е позовавал въззивника, е мотивирал обоснован извод защо ги отхвърля. Изложил е и убедителни съображения в мотивите си на кои се дава вяра и защо, кои не кредитира и на кои се гради направения извод за виновността на подсъдимия. При така установените факти и обстоятелства от предходните съдилища, относими към предмета на доказване, изводите, че са изпълнени изискванията на чл. 303, ал. 2 НПК, за доказаност на обвинението по несъмнен начин, са напълно законосъобразни.

Второинстанционният съд в мотивите си много подробно и задълбочено е обсъдил направените възражения във въззивната жалба и в тази връзка е изложил убедителни съображения, защо не ги възприема. На л. 7, прецизно, поотделно и в съвкупност са били обсъдени обясненията на подсъдимия, показанията на св. Г., А. и В., експертното заключение по графологичната експертиза, заповедите за командировки и фактурата за ношувка, като точно е посочено защо не се кредитират обясненията и защо са дава пълна вяра на останалите посочени доказателства. Правилно е било прието, че са налице убедителни и безспорни доказателства, подсъдимият да е осъществил състава на престъплението, за което е бил обвинен, поради което законосъобразно е потвърдена осъдителната му присъда.

Съставът на Върховния касационен съд, изцяло възприема изводите на решаващия и въззивния съд, относно постановяване на осъдителната присъда. Счита, че мотивите на двете съдебни инстанции в тяхна подкрепа, представляват подробен и изчерпателен анализ, на всички събрани доказателства и същевременно излагащи ясни правни съображения по всеки от инкриминираните факти.

Тезата на жалбоподателя по внесения обвинителен акт, е че не е извършил престъпното деяние, че не е бил снет депутатския му имунитет и че не е заемал отговорно служебно положение. Естествено основния въпрос е дали обвинението е предоставило преки доказателства за това. Категоричният отговор е положителен.

Твърди се в жалбата, че второинстанционният съдебен акт е постановен при липса на мотиви. Настоящата инстанция изразява несъгласие с изложената позиция, тъй като защитата на подс. Т. прави оценка само на част от приетото от въззивната инстанция., за да заключи, че е нарушена императивната разпоредба на чл. 339, ал. 2 НПК, повеляваща в мотивите да са посочени основанията поради които не приема доводите изложени в подкрепа на жалбата. Правомощията на въззивният съд са като на втора първа инстанция, която може да се произнесе в рамките на повдигнатото обвинение, съответно осъждане или оправдаване, както и в определени процесуални гаранции. В случая той го е сторил, като при пълен и точен анализ на доказателствата е подходил към потвърждаване на осъдителната присъда и намаляване по размер на наложеното наказание, посочвайки подробно, защо не приема направените от защитата възражения.

Настоящата инстанция не може да се съгласи с релевираните по същество доводи, че подс. Т. е бил предаден на съд и осъден за престъпление, което надхвърля размерите на снетия му имунитет като народен представител. На стр. 8 – 10 от атакуваното решение, Софийският апелативен съд е изложил подробно аргументацията си по това възражение, направено и пред него, което се споделя изцяло от състава на ВКС. Следва да се отбележи, че отстояваната от защитата теза поставя ограничения изискващи при снемане на депутатски имунитет и респективно отказ от същия, да бъдат толкова ясни фактологията по вменената по – късно престъпна дейност и правните параметри по нея, че възбуждането на наказателно преследване, на народен представител със снет вече имунитет, да представлява един формален акт, тъй като трябва да са изяснени всички обстоятелства влизащи в обвинението по същество.

Конституцията и НПК не предпоставят пълна идентичност на третираните обстоятелства по внесено искане за снемане на имунитет и определените такива по повдигнатото обвинение. И това е така защото се иска снемането на имунитет именно за да се провежда наказателно преследване срещу народен представител, а не след като са събрани изцяло доказателствата и е нужно единствено повдигане и предявяване на обвинението. Важно е в искането за снемане на имунитета да са спазени най-общо фактологическата и правна рамки, обосноваващи подвеждането под наказателна отговорност. След снемането или отказ от имунитета /какъвто е настоящият случай/, се позволява възбуждане на наказателно преследване срещу депутата, в рамките на което се уточнява и прецизира престъпната му дейност и правната ѝ квалификация.

В тази връзка следва да се посочи, че в своето отменително решение ВКС е отразил това обстоятелство и е дал категоричен отговор, че процесуално нарушение не е налице във връзка със статута на подсъдимия като народен представител и във връзка с дадения от него отказ от имунитет, за да се проведе наказателно преследване срещу него. От фактите по делото се установява, че с искане № 433/12.11.2009 г. на Главния прокурор на РБ /т. 1, л. 52 -59/, на основание чл. 70, ал. 1 от Конституцията на РБ, е поискано от 41-то Народно събрание, да бъде дадено разрешение за възбуждане на наказателно преследване срещу народния представител М. М. Т.. На 16.11.2009 г. в Народното събрание е постъпило съгласие от последния, във връзка с посоченото искане на Главния прокурор. С решение № 3/30.03.1993 г., по констит. д. № 2/1993 г., Конституционният съд е посочил, че с решението на Народното събрание за даване разрешение за възбуждане на наказателно преследване, следва да се отговори на един въпрос – има ли достатъчно данни за извършено тежко престъпление от народния представител. По отношение на останалите въпроси поставени от народните представители в искането отправено до Конституционният съд, отнасящи се до субекта и обекта на престъплението, субективната и обективна страна на престъпния състав, форми на съучастие, според конституционните съдии отговори следва да бъдат дадени от съдебната власт, а не от Народното събрание. В решението дори се приема, че не е необходимо в разрешението да бъде посочен съответният текст от НК във връзка, с който се дава то. В Конституцията не е посочено органа, който трябва да направи искането, нито какво трябва да бъде неговото съдържание. В нито един нормативен акт не е посочено какво точно трябва да съдържа искането на Главния прокурор.

Поради това следва да се приеме, че липсва изискване за пълно съвпадение между фактите изложени в искането и повдигнатото в последствие обвинение на народния представител. Едва след даване на такова разрешение съответните правораздавателни органи ще могат да извършат всички необходими процесуално следствени действия за да установят дали действително е извършено престъплението от депутата, елементите на престъпния състав. Само тогава могат да бъдат установени всички субективни и обективни елементи на деянието. В конкретният случай, в искането на Главния прокурор е описана престъпна дейност, характеризирана като продължавано престъпление, чиято правна квалификация съответства на правната квалификация на деянието за което е образувано и водено настоящото наказателното производство. В искането не са били конкретизирани отделните деяния по отношение на време, място, начин на извършване, размер, но подс. Т. е дал писменото си съгласие да отпадне наказателната му неприкосновеност, за да бъде възбудено наказателно преследване срещу него, в това число и за подкуп по смисъла на чл. 302, вр. чл. 301 НК, за каквото по вид деяние е това наказателно производство. Поради това, твърденията на защитата в тази връзка са неоснователни, изискванията на Конституцията и НПК са били спазени, поради което няма процесуални пречки за провеждане на наказателно производство спрямо подс. М. Т..

Неоснователно е и възражението касаещо отказа за допускане до разпит като свидетел М. К. – личен шофьор на подсъдимия. Същото е било предмет на внимание на въззивната инстанция и с основание отхвърлено с оглед приложените справки за датите на командировките на двамата, приложената фактура за нощувка на 19.11.2004 г., в х – л „П.“, София на свидетеля. Тези доказателства съпоставени и със показанията на двете свидетелки, служителки на банката в [населено място] и с разпечатката на превода извършен с личния подпис на подсъдимия върху платежното нареждане за прехвърляне на сумата от 10 000 лв. по личната му сметка. Всички тези данни, законосъобразно са дали основание за отказ за призоваване на този свидетел.

Неоснователно е и оплакването, че подс. М. Т. не е заемал отговорно служебно положение по смисъла на чл. 302, т. 1 НК. На стр. 12 от мотивите на атакуваното решение е развита позиция по отношение на това възражение, доколкото същото е било повдигнато и пред въззивната инстанция. В допълнението към касационната жалба липсва някаква съществена аргументация, която да се противопостави на приетото от второинстанционният съд, с чиято теза ВКС се съгласява. Подс. Т. е обвинен в качеството му на кмет, на [община], като какъвто е възложител на обществената поръчка. Бидейки такъв, той е лице заемащо отговорно служебно положение, тъй като отговаря на критериите застъпени в т. 8 на ППВС 8/1981 г., относно обсъжданото качество.

При това положение, правилно въззивната инстанция е изградила достоверна картина на деянието въз основа на общата логическа съвкупност и последователност на данните от гласните доказателствени средства и останалия събран доказателствен материал. Направила им е щателен анализ поотделно, съпоставила ги е прецизно по между им, до най – дребните детайли. При формиране на цялостната доказателствена маса, върху която е основана фактологията на деянието, не са били допуснати съществени процесуални нарушения. Внимателно е била проверявана достоверността и истинността на твърдяните от подсъдимия и свидетелите факти и преценявана в съвкупност с показанията на останалите свидетели, на другите обективни доказателства, на собствената им логичност и вътрешна убедителност. При констатацията, че съответното гласно доказателствено средство в цялост или в някои части противоречи или остава изолирано и неподкрепено от други доказателствени материали, съдът правилно го е отхвърлил и не го е използвал за достоверен източник на информация за деянието.

Касационната проверка за точното прилагане на наказателния закон, се осъществява в границите на установените от въззивния съд фактически положения. В тези параметри, правилно е било прието, че е установено по несъмнен начин, че подсъдимият е осъществил състава на посоченото престъпление. Затова, няма никакво основание за уважаване искането по касационната жалба за отмяна на решението.

Посочените в касационната жалба възражения, свързани с предмета на доказване в процеса, са идентични с поддържаните и пред въззивният съд. Същият в мотивите си подробно, изчерпателно и задълбочено се е занимал с тях и е изложил подробни и убедителни съображения защо ги отхвърля. Точен е направеният извод, че обвинението е доказано по несъмнен начин. Изложените съображения са убедителни, основаващи се на установените и приети данни по делото, споделят се от настоящата инстанция, поради което не се нуждаят от преповтаряне.

По същество, направените възражения се свеждат до твърдения за необосновани изводи относно приетата от въззивната инстанция фактическа обстановка, поради неправилна преценка на събраните доказателства. По своята същност е налице оспорване обосноваването на съдебния акт във връзка с приетите факти по делото. Достоверността на доказателствените материали не подлежи на преобсъждане в това производство с оглед нормите на чл. 348 НПК. Както бе посочено, настоящата инстанция следи само за правилното приложение на закона и процесуалната законосъобразност на производството, като не може да установява нови фактически положения. Затова процесуалният закон не предвижда необосноваването като касационно основание. В случая същественото е, че в хода на събиране, проверка и оценка на доказателствата е спазен регламентирания процесуален ред. При това тази инстанция при установяване на правно – релевантните факти, не е възприела превратно доказателствата, в разрез с правилата на формалната логика. Изводите ѝ за виновността на подсъдимия са изцяло подкрепени от посочените по – горе и кредитирани доказателства. Следователно, вътрешното ѝ убеждение не се основава върху произволно възприети фактически положения, а на сериозен анализ на доказателствата.

Решението на въззивната инстанция не страда от пороите визирани в разпоредбите на чл. 348, ал. 3 НПК, наличието на които са само основания за неговото отменяване и връщане на делото за ново разглеждане. В случая съществено е, че при събиране, проверка и оценка на доказателствения материал, не са допуснати нарушения на процесуалните правила.

Съдът е изпълнил в пълен обем процесуалните си задължения, за обективно, всестранно и пълно изследване на обстоятелствата по делото, относими към главния факт на доказване в процеса. При установяване на решаващите факти свързани с въпроса, извършено ли е или не престъпление от подсъдимия, съдът е анализирал подробно доказателствената съвкупност, в която с решаващо значение са данните от гласните доказателствени средства, приложените писмени доказателства, експертните заключения, чрез които е установил точно поведението и действията му през инкриминирания период. След като е установил по несъмнен начин, че подсъдимият е осъществил състава на инкриминираното деяние, правилно е потвърдил осъдителната присъда. Възприемайки констатациите и правните изводи на решаващия съд в тази им част, въззивната инстанция не е допуснала нарушение на процесуалния закон.

По повод на подадена жалба пред нея, в изпълнение на процесуалните си задължения по чл. 107, ал. 5 и чл. 339, ал. 2 НПК, след като е обсъдила направените доводи, във връзка със предмета на доказване в процеса, въззивната инстанция мотивирано е обосновала отказа да ги приеме . Затова възражението, че не са били обсъдени всички събрани доказателства, е неоснователно. При положения, че този съд не е допуснал нарушение на правилата, на съдопроизводството, при анализа и оценката на доказателствата, процесуално недопустимо е касационния състав да подменя вътрешното убеждение на съда по същество, като дава указания за достоверността на съответната група доказателствени средства.

При извършената проверка, не бяха констатирани нарушения на процесуалните правила, които да са ограничили процесуалните права на подсъдимия. По реда на чл. 313 и 314 НПК, е била проверена изцяло правилността на присъдата. Изложени са подробни съображения в тази връзка и са били обсъдени направените възражения. Обезпечена е била процесуална равнопоставеност на страните и осигурена възможност, за устно изложение по направените доводи.

Посочените във касационната жалба конкретни възражения във връзка с този довод, за превратна оценка на доказателствата, са били обект на повишено внимание от въззивният съд. Видно от изложените мотиви, те са били подробно и задълбочено обсъдени поотделно и в съвкупност и с останалите събрани доказателства, като са изложени убедителни съображения защо не се възприемат като достоверни, които се възприемат изцяло и от настоящата инстанция, поради което, липсва допуснато съществено процесуално нарушение.

И настоящата инстанция счита, че залегналото в касационната жалба основно възражение за превратна преценка на доказателствата, за неоснователно. Оценявайки значението им като „ключово” за решаване на делото, въззивният съд ги е подложил на внимателна преценка, анализирал ги е изключително подробно, комплексно, с оглед всички действително установени по делото факти. В точно съответствие с разпоредбите на чл. 339, ал. 2 НПК, Софийският апелативен съд е констатирал всички противоречия между доказателствените материали и подробно е обосновал в мотивите си съображенията въз основа на които е кредитирал едни доказателствени средства, а други е отхвърлил като недостоверни. В тази насока е изложил убедителни доводи, с които съставът на Върховния касационен съд изцяло се съгласява, поради което те не се нуждаят от преповтаряне. Тези доказателства са били обсъдени в мотивите на двете предходни инстанции много пространно и съобразно действителното им съдържание. Отчетени са били очевидните противоречия между тях при съпоставянето им едно с друго, като логично е заключено, че не следва да бъдат кредитирани.

В заключение следва да се отбележи, че при правилната интерпретация на установената фактология на деянието, на подс. М. Т., законосъобразно и въззивният съд е приел, че обвинителната теза е доказана по несъмнен начин, тъй като безспорно установените по делото факти, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, в тяхната логическа връзка, са достатъчни и сигурни, за да обосноват еднозначни, изключващи всякакво съмнение осъдителни изводи. Имал е основание да потвърди осъдителната присъда, тъй като е изхождал от трайно установени принципи в демократичните наказателно – правни системи, а именно – възложената тежест върху прокуратурата да докаже внесеното в съда обвинение при спазване на правилата за справедлив процес и високите изисквания на закона – за постановяване на осъдителна присъда само при доказване на обвинението по несъмнен начин.

С оглед на всичко изложено настоящата инстанция счита, че не е налице нито от хипотезите по чл. 348, ал. 1, т.т. 1 и 2 НПК, за да възникне задължение на касационната инстанция, за отмяна на съдебния акт, поради което жалбата се явява неоснователна в тези си части.

Неоснователно е и оплакването за явна несправедливост на наложеното наказание. Точни са направените изводи от въззивната инстанция от необходимостта да бъде намален размера на наказанието лишаване от свобода, определен от първоинстанционният съд, отчитайки в пълна степен изтеклия период от извършване на деянието до постановяване на съдебния акт. Срокът от десет години във всички случаи се явява неразумен и предполага минимален размер на наказание лишаване от свобода, така както го е наложила въззивната инстанция – три години лишаване от свобода. Правилно е преценено с оглед на високата степен на обществена опасност на деянието, че наказанието се налага да бъде изтърпяно ефективно, поради което основателно е отказал приложението на чл. 66, ал. 1 НК.

Настоящата инстанция счита, че в случая не са налице нито изключителни, нито многобройни смекчаващи вината обстоятелства, за да може да се направи извод, че и най – лекото предвидено в закона ще се окаже несъразмерно тежко с извършеното и се приложат разпоредбите на чл. 55, ал. 1, т. 1 и ал. 3 НК. По нататъшно снизхождане няма да способства за осъществяване целите на наказанието по чл. 36 НК.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, състав на 2-ро наказателно отделение при Върховния касационен съд

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 231/25.06.2014 г., постановено по внохд № 354/2014 г., на Софийския апелативен съд, наказателно отделение, 5-ти състав.

Председател :

Членове: